Buriaad-Mongoliin YNEN

BK(b) namiin B-M. moskom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. eble-
B-M. zebleliin emenees eder byri ulitelegdene. IX silde garça baina.

1933 onii
Fevraali 18 eder

№ 41 (898)

Zakika yne:
Sara byriiin 2 tek. 50 menge
3 sariin 7 tek. 50 m. 6 sariin
15 tek. 12 sariin 30 tek. Dugaar
nezeediin yne 10 menge.

„B-M YNENII" KOROONII AADRIS:
Верхнеудинск, Центросоюзная, 19.
№№ телефонов; редактора—344, секретаря—323.

[Bu]riaad oronii azalçad ba Moskvaagiin prolitaarinariiin koorondiin baricaagi ulam bekizyylejaa

[B]uriaad-Mongoliin kedelmeriçed kolkoosçod ba byke azalçadta

Kendete neked aa!

[...]ancakanç SSSR-iin bişe men[...] delekein prolitaatiin gabşagai [...]aada bolko Moskvaagiin gabi[...] prolitaat bolbol gazar oro[...] talaar, imperaliismda da[...]gdasan koloonito ba kagas [...]onito Dorono oronii kile dee[...]aigaa manai Buriaad Mongol [...]yybligiigi şeef bolgon abazai. [...]aan naislal bolko Moskvaa[...]os Buriaad Mongol oroniigi bolgon absan uçar bol manai [...]yybligiin aza terekiin baidalda jike tyykiin çanartai kereg. Ene bol tyryy jabaza baisan [...]taatiin teb gazariin zygees [...]mdoson zaka kizaar ba yn[...]en rajonuudta, tedenii aza[...] bolon sojoi bolbosoroliin [...]eltede zeblelte baidaliin yn[...] deere tusalaka tukai Leeni[...]aabari ba manai namiin 10 [...]ar kuraliin togtooliigi gyiced[...] keregte zoriuulagdasan, so[...]lin prolitaatiin tyryy zergiin [...]diin dura zorig men.

[Ma]nai respyyblig bol ene şeef [...]anii bejelyylemziin jabuud [...]a eeriingee kedee azalii[...]ajaa tyynii gol salbari bolko [...]aliigi socialiis joroor şined[...] baiguulka, indystrizyylgiigi [...]ni kegzyylke ba şudalan [...]ke, yndesen sojoliin baiguu[...]gi ulam kurdaokaka keregte [...]ken tusa tusalamza abça, ba[...] ba „zyynii" oportuniisamtai, [...]etenii asuudalda garça bykii [...]rosiin şoviniisam bolon nu[...] nacionaliisamtai erisçelen [...]eed azaliin baiguulaltiigi ku[...]asanii eceste kojordugaar [...]zil dotor Zeblelte ulasdaki [...]etenii respyybiigyydiin dun[...]iin zasag erdem teeknikiin tyryy zergiin bolkoos bai[...] zeblelte ulastajaa kamta an[...] socialiic baidaliigi togtoozo [...]a.

[...]u jike gigaanta Burremza[...]in, makanii kombinaadon, [...]nigzasan şiliin zavoodiin, [...]eligtrestaanciin ba busadiin [...]alaltiigi tekeeren ekilsen [...]on bolbol manai respyybli[...] indystrizyylegdeke keregte [...]ee jikeeken kubilaltatai zil [...].

[Ma]nai respyybligiin azalçad bol [...]zebleliin emkide udariduulan [...]iin naislalda idebkiteigeer [...]ulan enyyken zil ba oiriin [...]zil dotor gigaanta barilga[...]a gyicedken ba şudalan [...]saja balar josonii ba kozom[...]agraariin (gazar tariaalangiin) baisan Buriaad oroniigi [...] indyystriin oron bolgon [...]aza, enyyntei negen kamta [...]jee baigaaliiin bajaligiigi [...]is baiguulaltiin aşag tusada [...]ulka keregiigi urigşani dab[...].

[Mos]kvaagiin zeblel bolbol kotiin [...]aaliin azal ba aza teriin [...]gi zokistoigoor baiguulka [...]ulas oron dotoroo erkiin [...]urşalgatai teleedee pomee[...]pitaliis Rosiigoos bidende [...]rtesen manai respyyblig[...]deki kozomdoson kotiin azaliigi ilangajaa naislal Deedd-Ydiigi şinedken baiguulka keregte tusa kyrgeke beze.

Moskvaagiin prolitaarnaar bolbol sojoliin froonto deere manai surguuliiin gazaruudta kaadar beledkeke jabadaliigi saizaruulka, erdemiin şinzelelgiin ba arig ceberiin kedelmeriiigi şinedkeke, yndesenii majagta socialiis udkata yndesen sojoliigi deede şatadani kyrter debzyylke şugamaar jikeken tusalamza egenee.

Ecesiin syylde, eeriingee bykii yje salbarida zebleliin kedelmeriiigi onçotoi zokidoor tabiza çadasan Moskvaagiin zeblel **eeriingee bolşoviig oopit turşalgiigi manai zeblelyydte egçe** teryygeeree tedenii (manai zeblelyydiin) angiiin daiçalkii seremziigi ba respyybligiin socialiis baiguulaltada kereglegdeke emkidkekii çadabariiigi deere ergeze tusalana.

Moskvaagiin zeblel bolbol şeef abalgiigi bodoto kereg deereni bejelyyikeer orozo manai respyybligiin erilte kereglecigi şinzelke ba şeefstviin bodoto kemzeenyydiigi abkiin uçaraa Moskvaagiin zebleliin prezidiymiin geşyyn Kozloov ba professor Broonner tyryytei tuskai brigaadiigi manai Buriaad orondo ilgeze tedeni manaida jireed kedelmerideе orood baina.

Tiigebeç Moskvaagiin zebleles Buriaad oroniigi şeef bolgon abka jabadaliigi onco abka idekiin talaar yzemzelee bol ugta buruu. Ene jabadaliigi bideneer bol şeef abagça Moskvaagiinç, şeef bolgon abtagça Buriaad oroniiç zygees kojor taliin ujalganuudiigi kamtadkasan **aguu jike tyykiin ba azakuin ulasteriin çanartai jabuulga** men geze yzemzelke josotoibdi.

Şeefiin geree bicegiin josoor Buriaad oronii eeriingee beje deere abka gol ujalganuud bol şeef bolgon abagçiin kyseliini kangamaar baika josotoi. Bidener bol eesediingee ujalganuudiin gyicedkeze bolgon yiledberinyydiin yiledberi sangiin tesebiigi cag bolzor dotor gyicedkeke, manai kolkoos, sovkoos ba MTS-yydees korologço niudargan eteged ba tedenii tusalagçanariigi „kedee toskondaki kedelmeri tukai" manai namiin udaridagça nek. Staalinii kelsen telebte ygiin yndeseer ceberlen gargaza, tedeniigi (kolkoos, sovkoos, NTSyydiigi) azakuin—emkiekeliin talaar eris elen bekizyylke şugamaar socaliis baiguulaltiin kurdabçalaliigi esee deeşeni ergeke ujalgataibdi.

Tyyneec gadana; bidener bol Moskvaagiin prolitaarnariigi kedee azaliin idee kooliin zyileer kangan tedkeke jabadaliigi kycelyylkiin ujalga abça çadaka ba abka josotoiç bainabdi.

Deere dursagdasan manai ujalganuud bol ile todorkoi bolgogdosoniigoo syylde enyykeneer **kizaarlagdaka josogyi** Bidener bol eesediingee ujalganuudiigi gyicedkeke zuura manai azalçadiin yyskeleer, manai emkinyydiin duradkalaar tedeniigi (ujalgnuudiidi) **remen yrgedkeke** josotoibdi.

BMASSR iin kedelmeriçed, kolkoosçod ba azalça niite bolbol Buriaad-Mongoliin namiin emki namiin Kizkom namiin ba deleikeidekinii prolitaariin udaridagça nek. Staalin tyryytei TK iin udaridalga dooro jabaza, Ulaan naislaliin tusalamza abalcaza. angiin daisad, tedenii aagenta—baruun „zyynii" oportuniistanuud, jike orosiin şoviniistanar ba nutagiin naconaliistanariigi esergyycen Leeninii namiin zinkini şugamiin telee temeceke katuu çanga temeceliigi jabuulza, angigyi socaliis baidaliigi togtooko kojordugaar tabanziliin tyryyçiin ziliin zorilgonuudiigi gyicedkeke jabadalda **şiidkekii çanartai ilalta olono.**

Bu iaad oronii kedelmeriçed' k lkoosçod, byke azalçad aa.

Moskvaagiin zebleles manai respyybligiigi şeef bolgon abkiin bodoto jabuulga ekilseniigi çin zorig idebki yyskelgee şineer debzyylke jabadalaar, keden zuugaad gabşagai ba azakuin toocooto brigaada emkiekeke jabadalaar, yiledberi sangiingaa tesebiigi gyicedkeke jabadalaar kolkoosuudiigi bekizyylke jabadalaar, kolkoosuudiigi niudargan ba tedenii aagentanaraas ceberleke jabadalaar tem gegleze ugtagtii.

Modobeledkelde uçaraad baisan tasaldaliigi usadkagtii!

Kojordugaar tabanziliin ekinii tarilgada bolşoviig josonii beledkel kiigtii!

Moskvaagiin prolitaat ba Buriaad Mongoliin azalçad koorondiin aka dyygiin tasaldaşagyi bata kolboo mandatugai!

BMASSR-iin Tosiin Gyicedkeke komiteed

BK(b) Namiin Buriaad-Mongoliin mozkom.

[M]oskvaa

[BK(b)] Namiin Teb komiteed ba Moskvaagiin [...]omiteediin sekretaar n. Kaganoovic

[...]aagiin zebleles Buriaad [...] şeef bolgon abasanda [...]an zarlasan, Bur TGK ba [...]Ydiin kotiin zebleliin kam[...]al bajariin kural bol [...]bejede bolşoviigiin kaluun [...]i kyrgene.

[Man]ai nam ba nek. Staalin [...]i TK-iin şalgagdamal bol[...] udaridalga dooro jabaza [...]ege caçta kaanta zasag[...]daralagdaza kozomdoson [...]d-Mongol oron bolbol [...] eeriingee tabanziliigi [...] zilde amzaltataigaar gyi[...]d, namiin yndesetenii bo[...]i zebeer jabuulan socaliis[...]e çanga geşkeze jabana. [Buri]aad-Mongoliin azalçad bol[...]nai bolşoviig udaridalga [...]jabaza bykii Moşkvaagiin [...]arda prolitaat ba tyynii [...]ebleliin zygees Buriaad-Mongoliigi şeef bolgon abka keregte Tanai kabaadalga ba tusalamza tuiliin jikeeken baisaniigi tusagaar temdeglene. Ene ucar bolbol kojordugaar tabanziliin zorilgonuudiigi amzaltataigaar gyicedkekiin koinoos çarmaika jabadalda caaşadaa ilakabdi gesen naidamza ba bolşoviigiin naatiske (zedkemze) Buriaad-Mongoliin azalçaata teryylze, tedenii çin zorigiigi ergebe.

Moskvaagiin prolitaat ba Buriaad-Mongol oronii azalçad koorondiin tasaldaşagyi beke bolşoviigiin baricaa mandaka boltogoi!

Socialiismiin ilaltata baiguulamza ulam byri mandaka boltogoi!

Tyryy zergiin Moskvaagiin prolitaatiin emkiiin udaridagça bolko gabşagai bolşoviig neker Kaganoovic bata boltogoi!

Bajariin kuraliin prezidiym

[Buri]ad-Mongoliin TGK-iin ba [...]Ydiin kotiin zebleliin baja[...]aliin emenees men iime [...] telegraamma namiin Moskvaa kotiin komiteediin sekretaar nek. Kryyşev ba Moskvaagiin zebleliin tyryylegçe nek. Bulgaakin gegçedte ilgegdebe.

Niudargaçuudiin gederge tataka jaʙadaliigi ʙyrimesen ʙutacokizo

Tariaanii tesebiigi 100 % gyicedkeke

TARIAANII TELEE TEMECELIIGI ULAM DEEŞELYYLKE

Fevraali 15-iin medeegeer manai BM-respyyblig tariaa beledkeliin tesebiigi 96,1% gyicedkezei.

Aimaguudaar ilgabal: Mukar-Şiberiin aimag-81,7%, Bookon-84,1%, Deede-Yde-87,7%, Ekired-Bulgad-96,9%, Alair 98,1%, Kabaanska-98,9% ba Kiaagtiin aimag 99,2% gyicedkezei.

Mukar-Şiberiin aimag syyliin taban konogto ziliin tesebte araikan 1,1% nemelte kiisen. Ulastaa eçee 15,934 ceentnir tariaa yritei, eneni cem emçiin seekter ba katuu daabaritan deeree baina. Emçiin' seekter odoo fevraali 15—nii medeegeer tesebee 61,4% ba katuu daabaritan 25,4% gyicedkesen baina. Mukar-Şiberiin emçiin seekter uridaki taban konogto 915 c. beledkebe. Katuu daabaritan uridaki taban konogto 1 c. enyyn juuç beledkee ygei.

Deede-Ydiin aimag eçee 19,427 c. yritei ba ene syyliin taban konogto araikan 0,2% ba ene yldegçe yrinii cem emçiin seekter ba katuu gaabaritanda baina. Emçiin seekter tesebee odoo 60,6%, katuu daabaritan araikan 12,5%, MTS-iin karajaata busa kolkoosuud 96,7% gyicedkesen ba tus aimagiin katuu daabaritan bol eninees koişo enyynees deeşe garaa ygei baina.

Bookonii aimag ulastaa eçee arba tukai ceentnir tariaa yritei baina. Tus aimagiigi seektereer abaza yzebel jerenkiidee emçiin seekter ba katuu daabaritan deere baina. Zişeelebel: emçiin seekter-63,8%, katuu daabaritan 22,7%' MTS-iin karajaata kolkoosuud 90,3% ba busa kolkoosuud 93,8% gyicedkesen. Ene syyliin taban konogto Bookonii aimag jere negeç kiilo tariaa beledkebe ygei. Basa Ekired-Bulgadiin aimag bol janvaari sariin 6-daki taban konogoos koişo negeç kiilo tariaa bele ikee ygei baina.

Ene metiin faagta—barimtanuud bol ilangajaa Ekired—Bulgadiin ba Bookonii aimaguudta tariaanii telee temeceliigi ynendee zogsoosoniigi ceke gerçelne şuu. Ekired—Bulgadiin aimagiin nam ba zebleliin udaridalga bol BK(b) Namiin Burmozkomiin ba AKZ-iin zygees urigçalan duradkalgiigi kylieesen ba men sonin biçegçe udaa daraa enyyn tukai trevoogo cokisonç baibaç, Ekirediinkid enyynees josotoi ulas teriin tobçololgo kiigee ygei, baisanii ton ileken baina şuu.

Bookonii aimagiin şine udaridalga bol tus aimagiin kuuçanii biroogiigi taraasanaas men çukala tobçololgo kiigee ygei baina. Ene syyliin taban konogto negeç kiilo tariaa beledkebe ygei baina.

Manai respyybligiin odoo kyrtele tesebee gyicedkee ygei, iime jikeken tasaldalda baisanii gol şaltagaan bol juub gekede? Angiiin daisad niudargaçuudiin tariaa beledkelde sabataazalza baisaniigi odooç butacokigdoo ygei, teden gederge tataka jabadaliigi yrgelzelseer baina. Angiiin daisad niudargaçuud kolkoosto ba zarimdaa namiin zergede şurgan orood namiin bileed -karmaanda kiize jabakadani, tedeniigi cag doroni karadag ygei baina.

Bookonii aimagiin Ykeriin somondo 6 kolkoosuud baina. Edenii zarimini bol tesebee araikan deçe garan kubi gyicedkesen baina. Zişeelebel: „Şine-kargui" geze kolkoos tesebee 44%, Ulaan-Tujaa"-48%, „Ulaan-Ydee"-73% g.m. gyicedkesen baina. Ene kolkoosuudiin tesebee iimeken gyicedkesenii uçar juub gebel? Ene kolkoosuudta niudargaçuud ba tedenii aagintanuud şurgan orood, saad kiize, kolkoosiin tariaa-talkiigi yrize-kulagailaza baina.

Ede kolkoosuudta şurgasan niudargaçuud ba tedenii aagintanuud bol ene kooroto jabuulgajaa yrgelzelseer, aimagiin ba nutagiin nam ba zeblelyydiin emkinyyd bol edeniigi zailuulka ceberleke tukai eçee kemzee abaa ygei baina şuu. Ene metiin barimtanuud bol gagcakan Bookonii aimagta bişe baina. Burmozkom bol enyyn tukai udaa daraa zaasan baibaç, kolkoosuudta şurgasan niudargaçuud eçeele eesediingee esergyy, korto jabuulgiigi kiiseer baina.

Caaşadaa iime teempe ba iime baidal teseze jaaç arga ygei baina. Tariaa beledkelde gol yritei baisan Deede- Yde, Mukar-Şiberiin Bookonii aimaguud ba bişe aimaguud bol ene muukai kara tamagiigi şuud abaza kajaka josotoi ba ujalgatai baina. Niudargaçuudiin sabataaziigi şuud butacokizo, kolkoosuudta şurgan oroson niudargaçuud, tedenii aagintanuud ba korotoniigi şuud ceberleke jabadaluud ene buzagai tamagiigi ugaaka tekem bolzo egene.

Manai respyyblig bol oiriin keden ederyydte tesebee zaabal gyicedkeke ujgalgatai baina.

AZALTA EDERIIN YNDESEER ABKA JOSOTOI BORO BODOLIIN KUBIIIGI KOLKOOSÇONDO ZAABOL EKE JOSOTOI

Olzo urgaca kubaariiigi tuiliin zigşyyriteigeer engergeze baina.

Selenge. Orongiin somonii „Ulaan—Orongo" geze komuuna bol, 1932 onii olzo ba urgaciigi kubaaka jabadalda ton kaikaramza ygei ba kariuucalga ygeigeer kandaza baina. Zişeelbel, tyryyşiin bagcaamziin olzo kubaariiigi kiisen bolboç, kooson caarsan deere ton gojoor biçesen baikaas bişe, kereg deere bejelyylsen juuç baika ygei jum.

Gadana 1932 onii turşa dotor kedelmerilesen kolkoosçodiin azalta ederiin byridkel tuillin zigşyyriteigeer, ken kedii azalta edertegee medeke ygei g. m. temdeglegdesen baina. Ene jabadal juun deerees bolnob gekede; ene komuuniin too byridkegçe nek. Daşa—Nima Cedenii gegçe ujalgata kedelmeridee ton koirogoor kandaza kolkoosçodiin azalta ederiigi çag dotorni azaliin debteryydte temdegleze ekegyi, keden sara temdeglegden ygei, keden azalta ederyydiigi miil ygei bolgodog jabadaluud olon yzegdesen baina. Men 1932 ondo kenii kedii çeneen idesen ba avaansa abasanii too byridkel juuç baika ygei. Cokison talkanaas 10—15—kubi kolkoosçodiin azalta ederte avaansaar egesen jabadal ugta gyicedkegdee ygei baina.

„Ulaan—Orongo" komuuniin pravleeni bol, bagcaamziin olzo urgaciin kubaari kiikedee, jamar brigaadiin kedii çineen yiledberiiin daabariiigi gyicedkesenii çanariigi temdegleze 10—20—kubi nemeke ba kasaka jabadaliigi ugta erkilsen ygei, karin byke brigaadiin azalta ederiigi negen adaliaar, niudarganii tegşedkeleer gyicedkesen baina şuu.

Olzo urgaciin kubaari tukai kolkoosçon niitiin dunda oilguulaltiin kedelmeri negeç jabuulaa ygei. Kolkoosçodiin bygediin kural kiize olzo urgaca kubaariiin byridkel ba ken kedii eder azallasaniigi sonoskoson ygei. Brigaadiin yiledberiiin zebleenç kiisen ygei baina,

Karin nigtalan bodogço Banzaragşiin ba too byridkegçe Cedenii gegçed olzo urgaca kubaarilgiigi udaridan gyicedkeke atalaa tuiliin koirogoor kandaza „eeree zyndee bytekede naidaad" suuna.

Iimeer olzo urgaciigi kubaaza baisan komuuniigi karaza baigaa Selengiin MTS—jamarç ketelberi egene ygei. men tereçelen komuuniin pravleeni olzo urgaciin kubaarida sanalaa ton sulaar tabina.

Ene dutuu zyilyydiigi darui cagaa usadkaza, olzo urgaciin kubaariiigi bodoto deereni bejelyylen gyicedkekiigi komuuniin byke geşyyd ba nam komsomooliin emkinyyd bol daiçalan orozo, olzo urgaca kubaarida saad tybeg uçaruuldag angiiin daisad ba tedentei ajadan dagaidagçadtai kair nair ygei eris çangaar temeceze nam zasagiin tabisan zorilgiigi byrin gyicedkekiigi bolşoviigçalan oroldoko josotoi.

Orongiin Dolgin.

Niuur sakigça tyryylegçede kemzee abka.

Aga. Ezeen somonii „Ulaan—Odon" geze Tooz bol, 1932 onii olzo urgaca kubaarilakadaa aimagiin kolkoosiin kolboonii zaabariaar, yritei ba abalitai kolkoosçodiigi ileryylen kubaari kiisen bol boş, kolkoosçodiin yri jiketei jaag aad bolbo bide geze kelcekees aiza tyryylegçe Kelegiin gegçe, eeree medeze ton jike yritei Temer Lama—Zabiin abka abaliiigi jike bolgozo yrisees koroozo bişe kolkoosçodiin yriiigi jike bolgon kubaarilasan baika juma. Gagca ene bişe, bişe olon kolkoosçodiin yriiigi ene meteer korooson baina.

Ene jabadal bol, tuiliin zigşyyretei, angiiin niyde sokordon, kiisenii ziseegeer abka, kiigee ygei kyn abka ygei gesen loozongiigi kazag iruulsani labtai baina. Eeree medeed niuuriin sakilgaar yiledeze jabadag tyryylegçede zokiko kemzee abkiigi keçeeke ton çukala.

Ynenii brigaadanar 4.

Medeecel

1933 onii fevraali 20-do Deede-Yde kotodo BK (в) Namiin MK Mozkom ва Moz. KK-iin kamtarsan pleenym zarlagdaʙa.

KELCEKE ZYILYYD:

1. Kabariin tarilgiin kampaani tukai nek. Çimediin iledkel.
2. Socaliis mal azaliigr delgeryylke gol zorilgonuud tukai nek. DORZIIN iledkel.
3. Namiin niitiin emkidkeliin kedelmeriiin baidal ba zorilgonuud—Verkoduuboviin iledkel.
4. Komsomooliin kedelmeri tukai Dogdomiin iledkel.

Kabariin tarilgada daiçalkiigaar beledkeze Moskvaagiin zebleliin şeef abasanda kariuu bolgoko

Ugtamziiin teseb ababa.

Jaruuna. Tus aimagiin Egetiin somonii „Malçan" geze arteel bol. odoo kojor dugaar taban ziliin ankadugaar kabariin tarilgiin tesebni kamta 104 ga, deerees egteseni batalan abkaas gadana kamtiin cuglaagaar 11 ga. ugtamziiin teseb ababa. Men somon dotoroo tarilgiin teseb batalan abkadaa-27 ga ugtamziiin teseb batalan abalcaba.

Tyynees gadana odoo kabariin tarilgiin tesebiigi cag bolzortoni bolşoviig kurdabçalaar gyicedkeke ba erkim sain urgaca abkiin telee erçemteigeer temeceke zorilgiigi yrgen niite kolkoosçon ba emçiin azaltanii dunda niitiin nebtereliin kedelmeri ertees gabşagaiçalan jabuulka gesen baina.

Ynenii gabşagai. K.

Tarilgadaa sainaar beledkeze baina.

Deede—Yde Ibolgiin somonii kolkoosuud ba emçiin azaltan bygede, odoo kabariin 4 deki tarilgada beledken ekilbe. „Kominteerne" ba „Kubiskal" geze komuunanuud ba Staalin „Ulaan tujaa" „Socaliizam" geze arteeluud bol tarilgada kereglegdeke yrisee 100-kubi cugluulba, kedelmeriçediin ideke kool ba çireke unaagiin tezeel idelgiigi beledkeze baina.

„Ulaan tujaa" ba Staalin arteeluud bol, tarilgada kereglegdeke anzasa, zer zebsegyydee belen bolgokoos gadana kamtaraza nege nege traagtar kudaldan abaad ebderkeigiini zasuulba. Ede kolkoosuudiin yyskelge bişedte zişee bolko josotoi.

Ynenii gabşagai V.B.

Kabariin tarilgada jamarç beledkel ygei.

Deede-Yde Koto. Sojuuztraanciin odoo kabariin tarilgada jamar beledkeliigi jabuulza baisaniigi şalgan yzekeer B M. namiin moziin kinan baicaaka komiisaas ba B M. Ynen soninii redaagcaas brigaadiin oçozo şalgakada todorsoni bol, Sajuuztraanca kamta-74 avtomoviiltai aad enyynii 17-ni jabadag, bişeni jabaka arga ygei ebderkei kebtene.

Iime baika tula odoo kabariin tarilgada tusalaka jabadal yzyylke arga ygei, „Karin manai teeke açaka çireke baraan tuiliin jike enyynee eeriingee maşiinaar kyceze çireke arga ygei bolood gaikaza bainabdi geze jariza baina. Jere tarilgada tusalaka sanal tabigdaa ygei baina.

Sajuuztraanca bol, kabariin tarilgada tusa kyrgekees baitagai eesediingee çireke teeke tesebiigi tasalduulza baika juma.

Ebderesen maşiina zasuulka geze bododog ygei, ebderkei maşiinanuudni tere zandaa kebteze baina. Iimees darui cagaa kemzee abkiigi kotiin K K.R K I-iin ujalga.

KK-RKI-iin ba Ynenii brigaada: Aligseejev, Daşiin ba Bajantiin

Oroi beledkel ygei suuna.

Kori. Deede—Kyrbiiin somonii „Şine azal" geze komuuna, odoo kyrtel 1932 onii olzo urgaçiigi kubaagaa edii suuna. Gadana 1932 onli byke ziliin azalta ederiin byridkeliigi gyiced, ken kedii azalta edertgigi toocozo gargaa edii baina.

Men tariaagaa cokizo duusaa ygei, komuuniin pravleeniiin zygees olzo urgaciigi darui kubearilakrin telee sanalaa ugta tabina ygei. Ucar iimede darui cagaa zokiko gazaraas kemzee abka keregtei.

Tuskai biçegçe №23.—Ç.

Kolkoosuudiigi bekizyylke tukai

SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke komiteediin SSSR-iin gazar tariaalangiin aradiin komisaar nək. JAAKOVLIVIIN iledkel tukai gargasan togtool

I. Kamtiin azal baiguulgiin dyn ba niudargaçuudiigi usadkaka bodolgo.

Zəbləltə zasag bol taban ziliin təsəbiigi dərbən zilde gyicedkesenii açaar koikoki ilaltanuudiigi tuilasani:

1) 1928 ondo kolkoosuudta 400 min. azaluud kamtarasan baisanaa 1932 ondo kolkoosuudta 14,5 mil. deeşe tariaaçanii azaluud kamtadkagdazai.

2) 1928 ondo kolkoosuud 2 mil. geegter tarisanii orondo ilyy geegter tarisan, ene zuura, niudargaçuud 1928 ondo 15 mil. geegter tukai tarisan aad, odoo butacokigdoson ba əəriingəə yiledberiiin poziicaas gargagdasan—cokigdoson niudargaçuud odoo 1932 ondo 1 mil· tukai tarisan, gebeç, jikenkeni SSSR—iin kədəə azaliin tyryyçiin rajoonuudta bişe azai.

Urida niudargaçuudta kair gam ygei məlzəgdəzə ba

3) Deeşeni debzyylel ygei 20 mil, tukai erigtei ba emegtei tariaaçadiigi kabaaduulsan 6 mil. dooşo bişe mori ygei ygeitelçyydiin azaluud odoo kolkoosto elseze, kolkoosçon tula gagcakan ygeitei azaltanda amarkan bişe, əmçiin azaltai dunda çadaltenda kereglekede amarkan bişe maşiina mori ba ţraagtaruudiigi keregleke bolzoi,

4) SSSR—iin tarilgiin gazar bol 1928 onoos 21 mil. geegter əsəsen ba kolkoos ba sovkoosuud bol tarilgiin gazariigi zokiko zergeer ərgədkezə çadasantai kamta urida niudargaçuudiin tarisan gazariigi abazai.

5) Dərbən ziliin kugacaa dotor 1932 ondo 45 mil. geegterees ilyy tarilga kiisen 2446 MTS—gi emkidkezei.

6) əmçiin azaltanii ba kolkoosçodiin azaliin mal azaliin jikeken kozomdozo jabakatai kamta 1932 onii eceste 5½ mil. tolgoi eberţe mal, 2,6 mil. tologoi gakai ba 5,6 mil. tologoi konj, jamaa kabaaduulsan 91 min. kolkoosiin tavaariin fermeer kolkoosiin tavaariin jikeken mal azal tabigdazai.

Ede byken bol, Leeninii zakiaagiigi kazailgan ygei jabuulsanii açaar SSSR—iin kədəə azaltai byke gol rajoonuudta kamtaruulka jabadal jərənkiidəə dyyrizei, angi bolko niudargaçuud butacokigdoo, nileed ygei olonki azalçan tariaaçad bol niudargaçuudiin məlzəlgə, daralaltaas çələələgdəsen, kədəə toskondo kapitaliismiin yndese tasarsan, tariaaçadiin ilgaran ediin zasagiin yndese usadkagdasan, ba kədəə toskondo negen taladani ygeitei ba nəgəə taladani niudargaçuudiin məlzəlgə gardag suuri tasar tatagdazai: kədəə azakuin azaliigi emkidkeke socaliis niitiin şine foormo bolko kolkoosuud ilazai; uridiin əmçiin azalda şilzeke zam byrimsəsen kaagdazai. Enyynii dunda, jike olzotoi, əəriingəə teeknigiin talaar zebseglekə jabadaliigi, əəsədiingəə gazariin urgaciigi deeşelyylsen ba əəsədiingəə geşyydiin aza baidaliigi əmçiin azaltai dunda çadaltanaas baitugai kari niudargan—kapitaliis azaltanii çada a ygei kemzeede kyrtele deeşelyylsen keden arbaad mingan kolkoosuudtai bolzoi.

II. Kolkoosuudiin kədəlmərido bykii dutuu zyilyyd

Kolkoosuudiin kədəlmərido, şine olzoboriiin oron, sajakan baiguulagdasantai kamta kədəə toskonii sojol—botbosoroliin ba teeknigiin talaar kozomdoson erke baidal deere bolko tula əşəə jikeken dutuu zyilyyd bii bəgəəd, eneni bol zəbləltə ulasta ba kolkoosiin tariaaçanii azaliigi emkidkeke niitiin foormiigi şuud kereglekə jabadalda saad uçaruulna.

Ene dutuugiin gol zyilyydni dooro tatabal:

1) Kolkoosuud emkidkeliin talaar əşəə bekizee ygei, kolkoosuudta azal ba kədəlməri muu emkidkegdesen, kolkoosiin azal azaliigi ba byteemziigi byridkel ygeigeer baiza bolko ygei gebeç olonkidoo kangalta ygeigeer tabigdaşan baina.

2) Kolkoosuud bol azaliin byteeciin talaar ilyy sain geze byke gazaruudta medegdesen gebeç, olonki kubi kolkoosuud azaliigi ba yiledberiigi muugaar emkidkesen deerees odoo əşəə gyiced olzotoi bişe baina.

3) Kolkoosuudta şine niitiin azaliin zuram əşəə baiguulagdaa ygei ba bekizyylegdee ygei baina.

4) Kamtiin azal baiguulsanii ba niudargaçuudiigi usadkaka bodolgiigi jabuulsanii yndeseer butacokigdoson aad əşəə gyiced usadkagdaa ygei niudargaçuudiin ylegdel—olon rajoonuudta kolkoosuudta şurgasan, kolkoosiin udaridaka aparaadta şurgasan ba koro kiike, maşiina ebdeke, aduu—moridiigi usadkaka, kolkoosiin zəəriigi yrike, ulasiin daabariigi gyicedkeke jabadalda sabataaza kiike meteer kolkoosiigi dotoroosoni butargaka geze oroldono.

Ene kolkoosto esergyy niudargaçuudiin etegeedyyd bol kolkoosuudta eldeb kooliin, tezeeliin ba buşad foondonuudiigi ton ilyy jikeer ba komokolzokii josoor jike bolgoko meteer, kozomdoson zarim kubi kolkoosçodiigi komokolzokii yzelde kyrgeke meteer ba ynendee kolkoosiin yiledberiin niiţiin yndesiigi ebdeke mereer—ediin zasagiin talaar tasalduulza kolkoosiigi butargaka geze ololdono,

Ene niudargaçuudta ba korotondo kədəlməri kiike dura ygei loodiruud, niitiin zəəriigi kulagailaka zyil geze yzedeg yrigçed ba ene metiin etegeedyydte tedeende ərşəəltəigəər kandadag ba tedeniigi kalkaldag komuniistanuud olonkidoo tusa təkəm kyrgene.

5) Kolkoosiin namiinç ba nam ygeiç idebkiten bol angiiin daisantai temecekiin talaar dutuu kəgzəsən ba olonkidoo kubiskaalta seremzeer zebseglegdee ygei: kolkoosiin idebkiten muu emkidkegdesen, mederəltei olonki kubiigi kolkoostoo bii bolgokiin ba socaliis azaliin footmo bolko kolkoosiigi bekizyylkiin tələə ton dutuu temecesen baina.

6) Nutagiin kizaariin, moziin ba rajoonii gazariin zurgaanuud ba MTS—de bol olonkidoo kolkoosiin yiledberiigi opiratiivaar emkidkegçed əşəəç bolzo çadaa ygei, olonkidoo zəbləltə ulasta esergyy ba koroto etegeedyydeer buzagairuulagdasan, əəriingəə rajoonii kolkoosuudiin aza baidaliigi josoçolon medeke ygei ba gazar tariaalanda şine yiledberiigi emkidkeke zorilgoos odoo baisan kolkoosuudiigi emkidkeliin ba azaliin talaar bekizyylke zorilgodo əşəə şilzen orozo çadaa ygei azai.

III. Kolkoosuudiigi emkidkeliin talaar bekizyylke odoogiin zorilgo.

1. Azaliin kaţuu zurgam tabin ygeigeer kolkoosuudiigi bekizyylke ba kolkoosçodiin aza baidaliigi tyrgeer deeşelyylke berketei azai.

SSSR-iin zəbləlyydiin 6 dugaar kural bol Leeninii surgaaliin josoor „Ken kədəlməriləə ygeib tere juuç ideke ygei" gesen socaliis yndesen josiigi kolkoosuudta bejelyylke geze ţogtoozei. Zəbləlyydiin 6 dugaar kuralaas koişo kolkoosuud bol niite azaliin zuram sakilgiigi bekizyylke keregte olon rajoonuudiin ilangajaa Arakavkaaziin, Ykraaina, Doodo-Voolgo, Kazagstaan ba Durana kizariin kozomdozo jabakiin kamta ilangajaa tataariin, Moskvaagiin moziin təbiin kara Şoroitoi moziin, Dunda-Voolgiin Baruun Siviiriin, Krimiin ASSR-iin ba kabaardiko Balkarskiin avt. moziin rajoonuudta uragçaa jabazai.

Leenin ajaar 1919 ondo biçesen:

„Azalçad aradiin nəkəriin zuram sakilgiigi delgeryylke ba bekizyylke bolon tedeneriin əəsədiin idebke-cogcosiigi ba kariuucalgiin mederelyydiigi ali zergeer deeşelyylke tukai ılangajaa sanal bodoloo jikeer tabika. Kapitaliismiigi ba yiledberiiin zebsegte əmçiin kubiiin ezerkeke josoor bii bolgogdoson zanşaliigi burimosən usadkaka jabadalda keibee ton negekenç bişe gebel, ton çukala zebseg mən (Leenin, XXIV toom, 101 kuudasa).

Leeninii ene zaabariiin josoor ba ynen sedkelees çarmain jabasan kolkoosçodiin kədəlməriiin yre bol olonkidoo loodir darmojeeduud ba kolkoosiin zəəriigi yrigçedeer tasalduuladag jabadaliigi usadkakiin zorilgotoigoor—SSSR-iin təbiin gyicedkeke komiteediin togtookoni.

Kədəə azaliin arteeliin Fzişeete dyrimde dooro zaasan pyynkte nemeke:

„Kerbee kolkoosiin geşyyn kolkoosoos tyynde daalgasan kədəlməriiigi bodoto şaltagaan ygeigeer gyicedkekees arcabalni, kolkoosiin pravleeni tyyniigi taban azalta ədər kyrtele ştraafdaka ba kojordokioo arcabalni—tyyniigi kolkoosoos gargaka ujalgatai".

2. Tus byri kolkoosçodiin azaliin kemzeede ba tyynii kubini kamtiin olzodo çanga kinalta ygeigeer, kolkoosiin zəəridə ba ed kooldo çanga kinalta ygeigeer kolkoosuudiigi azakuin talaar bekizyylke ba kolkoosçodiin aza baidaliigi debzyylke tukai kelesenii kereg ygei azai.

Leeninii keleseni:

„Kədəlməriçəd ba tariaaçad, azalçan ba məlzəgdəgçəd! Gazar, baanka, faabrig, zavooduud byke aradiin medelde orozoi! Yiledberiiigi byridkekeli kinaka ba ediigi kubaaka jabadaluudiin koinoos əəsədəə orogtii—socaliismiin ilaka zam, tyynii ilaka təkəm, byke məlzəlgə-darlaltiigi ilaka, keregleke ba jaduu baidaliigi ilaka təkəm ene, gagcakan ene jumaa! Rossiidoo, tariaa, təmər, modo. nooso, kloopka ba oloso bygedendee kyreke kyrteke, gagcakan azal ba ediigi zəbəər kubaaka, gagcakan, ene kubaarada byke aradiin bodoto kinalta tabika, gagcakan ulas təriin bodolgodo ilaka bişe, karın arad olonii daisad bajaçuud, tedenii tuslagçad—syyleere i zyyligyyd karankii munkagiin açaar amidaragçad ba kyligaan—zabkainariigi ədər byriiin ediin zasagiin baidalda ilaka."

„Arad olonii daisan, socaliismiin daisan, azalçanii daisanda jamarç ərşəəltə yge! Bajaçuud ba tedenii tusalagçadta, byrziitenii erdemtende amidaran baikiin tələə bişe karin yketele dain kiike, zyylig, karankii munkagiin açaar amidaragçad ba kyligaan zabkairagçadta dain sonoskoko"

„Bajaçuud ba zyyligyyd bol, nege medaaliin kojor etegeed, ene bol—kapiţaliismada tezeegdesen kojor gol zergiin paraziid çusa sorogçod ene—socaliismiin gol daisan ene daisanguudiigi byke aradiin tuskai kinaltada abka,—edeenii socaliis bəlgəmiin dyrim ba kuuliigi zaakanç ebdekede kair nair ygei cokiko keregtei. Ene talaar eldeb suladalga eldeb kelbereke jabadal ali bykii kairalaka jabadal bol socaliismiin əmənə jikeken gem endyy bolno (Leenin toom XXII 164 kuudasa—„məriicəə jaaza emkilkeb").

SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteediin enyynees yndeselze togtookoni:

a) Kolkoosuudiin pravleeniiigi nigtalan bodogçod, bygaaltir, cegnegçed ba kolkoosiin zəəriigi kinan byke karagçadiin tuşaalda, naidaltai, şalgagdasan, zəbləltə zasagta ynekeeree bejee əgəsen, kolkoos ba gərəniigi mekelke çadabari ygei kynyydiigi ţabikiigi ujalgalaka.

b) Kolkoosiin ed kooliigi, kolkoosiin azal ba kolkoosiin urgaciigi byridkeke keregte garsan jamar negen mekelke kuuraka jabadal bol niudargaçuud ba zəbləltə zasagiin esergyy etegeedyydte tusalaka, kolkoosiin zəəriigi yrike geze oroldosondo yzegdeze—iime deerees ulasiin olzoboriiin oronuudiin, kolkoosuudiin ba kopiraaciin zəəriigi sakika ba niitiin (socaliis) zəəriigi bekizyylke tukai gargasan 1932 onii aavgustiin 7-nii kuuliaar keseegdeke josotoi (SSSR-iin kuuliiin 1932 onii № 62 debteriin 360 kuudasa).

c) 1933 onii kugacaa dotor kolkoosiin nigtalan bodogçodiigi, azaliigi erkilegçed, kladovçiguudiigi niitiin zygees şalgalta kiike ba ceberlelge engərgəgdəkə josotoi.

Kolkoosiin nigtalan bodogçiigi urid, kolkoosiin pravleenieer tomilogdozo, rajoonii gyicedkeke komiteedaar batalagdaka josotoi.

3. Leeninii kelseni:

„Yiledberiiiu byţeece bol—şine bəlgəmiin baiguulaltiin ilaka jabadaliin ton çukala ba ton gol kereg mən" (Leenin, toom XXV, 342 kuudasa).

Enyynii josoor ba mən yiledberiiin byteeciigi deeşelyylke jabadalda neleed ygei deeşelyylke jabadaliigi oloson erkim kolkoosuudiin turşalgiin josoor SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteedaas SSSR-iin gazar tariaalangiin aradiin komisaarta daalgakani:

a) Kədəə azaliin eldeb tərəliin kədəlməridə, kuriaalgiin sloozno maşiina, gazar kakalagçad, yrise kajagçadiin, kəndə juu kuriaalgada kereglegdeke gariin şodolson azal ba mezdvriaadnaar edleke bolboruulka azaluudiin cegneltiigi deeşelyylkiigi karalcaza azalta ədəriin zişeete cegneltiigi togtooko tabika

b) Selgyylen tarika jabadaliigi jabuulkatai kamta selgyylen tarika gazariin tasaguudiigi selgyylen tarika bolzor kugacaa dotor kolkoosiin gazar tariaalangiin yrgelziin brigaadata bekizyylke.

c) Kolkoosiin əərə baidal çireke kycen, maşiina, gazariin kyrisiin baidaluudta ţaaruulsan kolkoos byride byteeke noormiigi kolkoosçadiin kamtiin cuglaagaar bataluulan kolkoosiin pravleenii eceslen togtookiin tula kədəə azaliin gol kədəlmərinyydte dunda zergiin kolkoosçondo zokistoi zişeete byteeke noormiigi ţogtoon zokiooko.

ç) Kolkoosuudiin zakiraanii—ypravleeniiin aparadta gargaka tuskai noormiigi togtoon zokiooko ba kolkoosuudiin yiledberiiin busa gargaşiigi şuud baga bolgoko jabadalda əngərgəkə.

d) Erkim sain kolkoosuudta odoo baisan dyrem josiigi narinaar jabuulka ba enyynii josoor kolkoosiin zakiragaan—ypravleeniiin aparaad bol tedenii byţeesen azalta ədəriini yndeseer gazar tariaalanda kədəlməildəg erkim sain kolkoosçodto togtoon tabisan kem zeegees deeşe bişe boro bodoliigi abka josoţoi.

SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteed bol enyyntei kamta rajoon ba nutagiin nam ba zəbləlyydiin emkinyydiigi kolkoosiin yiledberide cekeç ba ceke bişe jamarç baricaa ygei kynyydiigi tedken abkiigi kolkoosuudiigi ujalgalkiigi korimzolno.

4. SSSR-iin AKZ ba BK(b) N TK-iin 1932 onii sentiaabri 27-nii şiidkebereer kədəə azaliin yiledberiiin odoo yjiin debzyylke şatiin yndesen zorilgo bol urgaciigi deeşelyylke kereg bolno geze tabisan baika tula

SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteediin togtookoni.

a) Odoo baisan tariaa beledkeke geree-doogovoriigi (kontragtaaciin) sisteemiigi zogsoozo, naloogiin kyçetei tariaa ţuşaaka katuu ujalgaas nam ba zasagiin togtoon tabisaniigi cəm saişaaka. Tus byri kolkoozuudiin, kolkoosuudiin kolkoosçodiin ba əmçiin azaltanii gyicedkeke ekin tyryyçiin ujalga baika - kontragţaaciigi tabika josoor selbisen jabadal bol naloogiin ujalgiigi gyicedkesenii syylde kolkoosiin, kolkoosçodiin ba əmçiin azaltanii əəsədiin medelde byke tariaagiigi cəm yldeene. Enyygeeree, kolkoos ba kolkoosçodiin urgaciigi caaşadaa deeşelyylke saişaaliigi urguulka jabadaliigi kangana.

b) 1933 onii torşo dotor byke kolkoosuudta selgyylen tarika jabadal jabuulagdaka ba 1934 ondo byke tarilga bol selgyylen tarilga jabuulsanii yndeseer tarigdaka josoţoi.

Jabuulagdaka selgyylen tarilga bol odoo bykii oroosto tariaanii gazariin komzeegiigi, zarimdaa olon rajoonuudta—oroosto tariaanii kemzeegiigi jikedkeke, oroosto ţarilgiin əmənə sain urgaca əkə tarilganuudiigi kiike muu əbəsə, zyilyydte tarigdasan gazariigi paarlaka, mal azaliin tezeeliin baaziigi deeşelyylke, oroosto tariaalantai mozonuudta urgaciigi deeşelyylketei kamta tekniişeske ba tezeeliin (propaaşnii) tarilgiigi baga bolgoko jabadaluudiigi kangaka.

Agranoomiin joso gurimiigi kinaka kereg bol tus tus kolkoosuudiin engiin kereg bolkoo zogsoko josotoi. Rajoon bykende rajoonii gyicedkeke komiteeedoor kizaariin gazariin zurgaanuudaar batalagdasan byke kolkoosuud, kolkoosçod ba əmçiin azaltanda ujalgatai agranoomiin joso gurim togtoon tabigdaka josotoi ba enyyniigi gyicedkee ygei bolni dongodolgo boro bodoloor ba məngəər ştraaf. niitiin kemzee ba korto zorilqoor enyyniigi ebdeze, ulasiin gazariigi kereg ygei bolgogçodto—busad, byri çanga kemzee abka josotoi.

5. Maşiina—traagtariin staancanuud bol kolkoosuudiigi teeknigeer zebsegleke ba kədəə azakuiigi socialiis josoor şinedkeke çukala tulguuri mən.

Kerbee bodoto deereni əəsədiingəə azaliigi saizaruulabal ba kolkoosuudta cag yrgelze emkidkeliin—azakuin talaar bekizyylke jabadalda tusalamza kyrgeze baibal MTS-d ene zorilgojoo gyicedkene şuu.

Ene zuuraa olon MTS-dta əəsədiingəə azaliigi emkidkeke ba traagtar, maşiina, tylişiigi gargaka keregte, traagtariin paarkiin teeknigiin talaar kar aka kinaka keregte ekin tyryvçiin eriltiin dyrem ygei, ulasiin zəəridə narinaar kandaka ba tyyniigi sakika jabadaliigi kangaka gesen nam ba zasagiin daabarida buzagai kaişa kereg kandaka jabadal odooç yrgelzelseer baina. Kolkoosuudiigi agranoomiin zaabariiin şugamaar karagamzalka jabadal olonki MTS-dte ton kangalta ygei tabigdasan ba MTS-d bol əəsədiingəə karajaata kolkoosuudiin gazariin urgaciigi deeşelyylke tukai zokiko oroldolgo ygei baina.

Uçar iimees SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteediin togtookoni:

a) SSSR-iin GTAK-ta MTS-iin zygees karajaata baisan kolkoosuudiigi agranoomiin zaabariiin talaar karagamzalka jabadaliigi gazariigi zizekeneer kagalka jabadal deere gedeg teoorido kariuu əgəzə ilangajaa gazariigi edleke çanariigi saizaruulkiigi kangakiigi daalgaka. Enyynde MTS-iin yyrge jikeken baina. MTS-iin yiledberiiin təsəb ba bodoto deere byteeke kədəlmərinyydiigi, eldeb muu əbəsiigi usadkaka, yrisenii tariaagiigi ceberleke ba ugaaka, muu əbəsəndə daragdasan gazariigi gənzəgiigəər kagalka jabadaliigi kangaka tarilgiin gazarta yteg şibke askaka, kyrise saizaruulka mineraaliin zyilyydiigi kereglekiigi saizaruulka, usanii tarilgiin gazarta usa gargaka jabadaliigi saizaruulka, yrise kajaka noormiigi kinaka ba geeltetei temeceke metiin jabuulganuudiigi MTS-iin karajaata kolkoos byride uridçalan karaka jototoi ba MTS-iin karajaata kolkoosuudiin agranoomiin ujalgata dyrem zaabariigi bejelyylen gyicedkeke jabadaliigi MTS-d ceke kariuucana geze medeke josoţoi.

MTS-d bol selgyylen tarika jabadaliigi zəbəər jabuulkiin tələə ilangajaa sanal bodoloo ţabika josotoi.

b) SSSR-iin GTAK-gi traagţariin zasabariiin jəriin ba uridçalan sergeileke jabadaluudiigi kereglekiin teeknigiin dyrem - zaabariigi togtoon tabikiigi, MTS byride traagtar ba maşiiniigi kimagadan karaza baika kariuucalgatai niuuriigi tomilon abkiigi kangakiigi ba MTS-iin kədəlməriçədiin maşiiniigi muugaar barisan ba kereglesen baibal niitiin zəəriigi kamagaalka tukai gargasan kuuliiin josoor kariuucakiin tula traagtariin paarkiigi keregleke ba tyyniigi kimagadan baikiin talaar MTS-iin kədəlməridə ynen opiratiiviin kinalta emkidkekiigi ujalgalka.

c) Kolkoosuudaas MTS-dta kədəlmərilsənii tələbəriigi tələdəg odoo baisan katuu tabigdasan cegneltiin sisteemiigi zogsoozo MTS-iin kolkoosuudta yiledberilesen tus byri kədəlməriigi tuskai pro ceentoor urgacaas cegneke ba ene kədəlməriiin tələbəriigi yiledberilsen edees boro bodolooroni əkə jabadalda şilzen oroko. Enyygee bol kolkoosuudiin urgaciigi deeşelyylke tukai MTS-iin ceke saişaaliigi ba kolkoosuudiin aza yiledberiiin baidaliigi ceke kariuucakiigi jikedkene

ç) Nam ba zasagiin MTS-iin dergede ulas təriin keltesyydiig emkidkeke ţukai şiidkeberiigi zyitei deere tooloko, enyynii tusala mzaar MTS bol azakuin—teeknigiin ba ulas təriin - emkidkeliin udaridalgiin ba ərgən niite kolkoosçondo nələələkə təb bolzo çadana.

6. Kolkoosuudiigi emkidkeliin talaar bekizyylke tukai tabigdasan zorilgonuudiigi bejelyylke jabadal bol MTS-iin agranoomiin ba teeknigiin kaadriigi ilangajaa, traagtarçad, mekaaniguud ba kuriaalgiin sloozno maşiiniin kədəlməriçədiigi beledkeke kədəlməriigi ərgədkən ba saizaruulan ygeigeer, MTS-iin alban gazaruudiin ba yiledberiiin oronuudta azaliin zuramiigi dooroos deere kyrtele bekizyylen ygeigeer, udaridaka kaadriigi ynen kereg deereni zəbəər tabin ygeigeer ba tedendegəsən daabariigi gyicedkeke jabadaliigi bodoto deereni şalgaka keregiigi bejelyylen jabuulan ygeigeer gyicedkekeni berketei azai.

SSSR-iin Təbiin Gyicedkeke Komiteedoos, SSSR-iin GTAK-dta ba tyynii nutagiin oorgonuudta kədəə azaliin Deede surguulinuud ba teeknikymyydiin keregiigi saizaruulka jabadalda ba mən çukala kereqlegdeke cagtaa rajoonii ba MTS-iin dergede, agronoomiin, teeknigiin ba ulas təriin talaar beledkeke ba deeşelyylke brigaadiin ba kolkoosiin azaliin gabşagaiçuudiin kyyrsenyydiigi emkidkeke tuskai kariuucalgi gene, enyynde nutagiin ba gyicedkeke komite bykii tusalamza kyrge

7. SSSR-te kamtiin a tataigaar debzekiin kam azaltanii kubi kədəə az dberide koino garazai. çətən bol SSSR-iin byk diin tarilgiin gazariin tarika baina.

Iimees SSSR-iin TGI tookoni:

a) Tarilgiin ba ulasta prodyygtiin ujalganuud gi gyicedkekedee, əmçii niigi kaikarakagyi jabad gaka ygei josotoi geze ləliin emkinyydiigi uridç radkaka. Ulasiin gazaraa erketei əmçiin azaltan b liin zokioon olzo gargas giin təsəbiigi dyyrgeke tuşaaka ujalgatai prodyyg cedkeke josotoi.

b) Tariaagaa kunzaala tarilgiingaa gazariigi e tarilgajaa kiikegyib geze arcaka jabadalda kabaada çiin azaltan ţukai, ene jat koito kavkaazda tokioold ba.—Nutagiin zakirgaan nyydiin zygees katuu ke diigi abţaka josotoi, ezel buusiin suuriaas kasaka zarim çukala cagiin toki deede kemzee bolgozo kizaariin debiskerees cəle gazartai nutagta cələkə kemzee abka.

c) Zarim kolkoosuudiin şine geşyydiigi elsyylen kəçeneen azalaa sainaar bykiigi olon zygeesni na raza abadag bolson d saişaaka. Kolkoosto şine gi abkadaa, kerbee əmçii baikadaa, aza yiledberiin barinuudiigi keçeeltei orol cedkedeg ba ulastaa tuşaa toi prodyygcanuudaa cəm kesen, əərtəə kabaatai yrese ba moridoo kolko şaan əgəkə baisan əmçii niigi geşyyn bolgon abk toi.

8. SSSR-iin TGK-iin by iin, kolkoosiin kətəlb kaadaranuud ba byke sov sagta kəndələgdəkə kol to mederyylkeni, yresiigi ba kabariin tarilgiin kam yjede, olonki rajoonuudta gaçuudiin sabataaza ba k badaluud dabtagdaza n geze sanuulagdana. Byke ba kolkoosuudiin kətəlbe diin zorilgo juub gekede, gaçuudiin sabotaaza ba badaluud. yrise elsyylke iigi tasalduulagçad, yrisi luuka jabadaliigi emki paar ba tarilgiigi gemteeg sagaar zorilgoor tarilgiigi uulza (sorniaag) əbəsə koro yyskegçed maşiina uudiigi ebdegçed ba gemteegçediigi butacokiko baina,

SSSR-iin TGK-iin togto

Kədəə azaliin kədəlməri kiike, sabotaaza gargagçad kuluugçad, koroto zorilgo giin noormiigi bagadkagça ba tarilgiin kədəlmərid jabuulganuudiigi kiike aa gagçad, tarilgiin gazar g ba urgaciigi doosoluulkiigi lagçad, maşiina ba traagta gçed, moridoo gemteeg kolkoosiin zəəriigi koroto goor salgagçad geze too onii aavgusta 7-nii, olon zəəriigi kamagaalka tukai jdasen togtooloor niisyyle riuucalgada kabaaduulka.

***

SSSR-iin TGK-iin byke keke komiteeduud, zəbləl gazariin zurgaanuudta, M ba kolkoosuudiigi erke biş giin beledkeliin kədəlmərid orozo, ene kədəlmərideə kadaa, angiiin daisadiin tu biskaliin seremziigi ton sa aglaza jabuulka josotoi ge galana. Socialiis məriicəə sagaiçalgada şineer olon tooto kolkoosçodiigi elsyyl -uud, kolkoosçod ba əmçii tan bol, soveed zasagiin k dooro jabaza, əəsədiingəə tabiaatai baigaa kabariin kampaaniiin təsəbiigi ba gi deeşelyylke jabadaliin nuudiigi gyicedkeze, amza diigi dabazı çadanaa.

SSSR-iin TGK-iin legçe M. Kaliinin.
SSSR-iin TGK-ii ritaar A. Jenykii

Moskvaa. Kreemli. 193 janvaari 30-nii ədər.

Şine şine ilaltanuudiigi gyicedkeze ılaan ceregiin 15 dugaar oigi ugtajaa

Agaar zain bəlgəmiin kədəlməriiigi şuud şinedken baiguulza, şine songuuliiigi təgəskəkə.

ƙedolməriçən, tariaaçanii Ulaan egiin 15 dugaar oi oirtobo. nai Buriaad Mongoliin respyyb- bol oronoo kamagaalaka ky- çadalaa byri çangadkaza, Agaar belgemiin emki baiguulganuu- gi ulaan ceregiin ynekeer re- rve bolgozo, yiledberiiin oron, koos ba sovkoosuudiigi oronoo nagaalaka jabadaliin beki kere- yd bolgozo şine şine gyiced- ydeer ene oigi ugtaka josotoi na.

Oronoo kamagaalaka kyçen ça- igi bekizyylke jabadalda kyçe- kyşyyrge bolko Agaar Zain gəmiin emki baiguulganuud SSSR-iin Agaar Zain bəlgəmiin Zəbləliin 3 dugaar pleenymiin ooluudiin josoor əəriingəə əlməriiigi daiçalkii josoor şi- ken baiguulza Ulaan ceregiin dugaar oigi ugtaka josotoi.

gaar zain bəlgəmiin doodo n emki baiguulganuudiigi şal- yzeke jabadal ba yyryydiin songuuli kojor bol fevraaliiin a təgəskəgdəkə josotoi bai- Ene kampaaninuud bol bəlgə- bykii kedəlməriiigi əəriingəə e kamagaalaka kyçen çadaliigi ad kaka ba socialiis baiguulal- kereglgiigi urigşani dabkiuulka gonuudta taaruulan şinedken uulka jabadalda şiidkekii çanar- yrge gyicedkeke josotoi bai- ba tus kampaaninuudiigi ən- əzə baigaa yjede doodo şatiin ydiin kedəlməri nileed saiza- ç baina. Agiin aimagiin Aga ilin somonii „Aavgusta ne- " neremzete arteeliiin derge- Agaar zain bəlgəmiin yyriin ltauuud bol bəlgəmiin kə- dəlməriiin şinedken baiguulagdaza baisanii nege gereçe mən. Gekees gadana, ene bol manai respyyb- like dotoriin keden zuun zişee- nyydiin negen bolko baisani sezeg ygei.

Gebeç „əərəə bytekede" opor- tuniis josoor naidaza Agaar zain bəlgəmiin kədəlməriiigi şinedken baiguulkiin tukai odoo kyrtele sanalaa tabiaa ədii amagalan suu- san kynyyd bii juma baina, Kede keden yyryyd (ibolgiin somonii) ba kede keden rajoonii zəbləlyyd (Deede Ydiin) odoo kyrtele Agaar zain bəlgəmiin kədəlməriiigi şi- nedken baiguulka geze sanaalaaç ygei, yyryydiin bii ygeini amitan zondo medegdekeç ygei, yyryydiin tobçoonii bii ygeini oilgogdoko ygei baidaltai baina. Deede-Ydiin rajoonii zəbləl bolbol enyynees urida kedii dakin sonindo garasan respyyblikiin Təb Zəbləliin zygees olon zakiaa zaabarinuudiigi aba- san bolboç, kədələə ədii amaga- lan suusaar.

Iimees şalgan yzeke jabadal ba songuuli kojoriin syyl kyrtele yldesen ədəryydte bəlgəmiin kə- dəlməriiigi şinedken baiguulka jabadalda şuud kubilalta kiigdeke josotoi. Odoo kyrtele kozomdozo jabasan yyryyd ba rajoonii zəb- ləlyyd bolbol bolşoviig josoor kurdabçalaza kədəlməriiingəə du- tamaguudiigi usadkaza tyryylen jabagçadiin zərgede oroko josotoi baina.

Şalgan yzeke jabadaliin tegəs- tələ Agaar zain bəlgəmiin kədəl- məriiigi şinedken baiguulka jaba- daliin gol zorilgonuud bolko azal- çaniigi ceregiin erdemde surgaka keçeelyyd təsəbçələn jabuulka, ene suralcalda bəlgəmiin geşyy- diini 100% kamaaduulka mən ene keçeel ba bəlgəmiin geşyynde kolkoosçon ba azalça olon təmə- niigi erkim zergeer elsyylke yyryy- diin tobçoonuudiigi çadabaritai bolşoviig kaadruudaar bekizyyl- ke, Agaar zain bəlgəmiin 7 dugaar lotorein bileed ba busa eldeb temdegyydiigi 109% taraaza, ge- şyydiin tələberiiigi cəm cugluulza mengen zəəri elsyylke, bəlgəmiin beki tyşeg bolko idebkiteniigi emkidkeke g.z. jabuulganuud yyr byride byrimesen beielyylegdeke josotoi. Ene bykii kedəlməriiigi bəlgəmiin yyryyp ba aimagiin zəbləlyyd bol socialiis məriicəə ba gabşagaiçalaliigi tus gəşyyd, yyryyd ba somonuudiin kooronдo emkidkeze erkilbel amzaltalai gyi- cedcene.

Morito ulaan ceregiigi bekizyyl- ko jabadalda zoriuulagdaka dai- çalkii morinii zasada zəəri cugluu- ka jabadalda yyryyd ba rajoonii zəbləlyyd bol Ulaan ceregiin oi- toi daşaramduulan eris kubilalta kiize, manai respyybligiin Agaar zain bəlgəmiin təb. zəbləliin bejedee daaza absan ujalgiigi cəm gyicedkekiigi çarmaika ujal- gatai.

Buriaad Mongoliin Agaar zain bəlgəmiin emki baiguulga bol şine songuuliaa amzaltatai gaar tə- gəskezə, bəlgəmiin kedəlməride azalça olon təmənii idebki keçee- liigi gabijaata ulaan ceregiin oigi ugtaka josotoi.

C.B.

Ulaan ceregiin 15 dugaar oigi bolşoviig josoor ugtaza baina

Aga—Kangiliin somonii Zib- enii aavgustiin negenii nerem- kedəə azaliin arteeliin der- ki Agaar zain bəlgəmiin yyr ol Ulaan ceregiin 15 dugaar oltolo Agaar zain bəlgəmiin gaar lotorein bilieedyydiigi 100 təkerigəəs dooşo bişe taraaka aimag deere togtood baisan mo- rin ceregiin surguulida 400 təke- rig tusalamza əkə geze togtooson ba mən aimagiin Karaşiberiin „Balta" geze tooziin əbəsə beled- keliin tasaldalda socialiis bygsiir bolgozo 12 unaa 3 geşyydteigeer ilegebe. Busa yyryyd enyynees zisee abagtii.

„Ynenii" brigaada: Rabdanii
Batacerenii
Dansaranii ba
Baldanii

Deede-Ydiin aimagiin agaar zain bəlgəmiin zəbləl mənəə boltolo nolroos seriee edii.

e-Ydiin aimagiin Agaar zain ımiin zəbləl bolbol jamarç ıməri jabuulkaa bolisoor 1 zil . Aimag dotor nileed olon zain bəlgəmiin yyryyd bii. giin zəbləl bol kədəə ıdte nege sanakadaa caarsan rinuudiigi ilgekees bişe ja- opiratiiv udaridalga əgədəg ilgesen zaabaridanç „Agaar bəlgəmiin keçeel kiike kereg- tei" gesenees ondoo kynii udari- dalga kiike juma baidag ygei. Bəlgəmiin geşyydiin tələberiiigi cugluulka jabadaliin aimag dotor maşa sula baibaç, aimagiin zəbləl sanalaa enyynde ogto tabidag ygei. Kədəəgiin yyryydte sural- caliin vintoovko, somon, zain bag (protivogaaz) g. z. çukala ke- regselyyd ton dutamag bujuu zarim yyryydte ogto ygei baikada- ni aimagiin zəbləldə ene kamaa- tai bişe mete baidag. Aimagiin zəbləliin kedəlməriiigi saizaruul- kiin tukai aimagiin nam, komso- mooliin komiteed bodomzoo ta- bigtii. Şine songuuliin yjede eris şuud kubilalta kiize, ulaan ceregiin 15 dugaar oigi ugtaka çukala.

„Ynenii gabşagai V. B.

Darui şuud kubilalta kiike

e-Ydiin aimagiin Iboigiin so- dotor Agaar zain bəlgəmiin yryyd bii. Ene yyryydiin geigiç kenç mededeg ygei ydiin kedəlməriiigi kenç dana ygei. Somonii nam, omooliin yyryyd ba zəbləl gaar zain bəlgəmdə sanal oo baakanç tabina ygei. ebel: Doodo Iboigiin „Ko- erne" komuuniin dergedeki zain bəlgəmiin yyriin uda- ada keniiç baisan mədegde- gei. Udaridagça oroi ygei juu gekede bii kebertei baidag Sanziin. Budiin, Cebeg gegçediin ali negeni gelcedeg -iime kariuu- calga ygei baina

Geşyyniigee tələberiiigi 1 zil 1 zil g. z. bolzoroor tələə ygei jabasan kynyyd olon. Agaar zain bəlgə- miin taraaka geze abasan aad, odoo kyrtele məngiigini tələə edii. Iboigiin somonii bişe yyryy- deni iime baidaltai gebel alduu ygei. Enyyniigi ken ankaraza, kemzee abakab?

„Ynenii" gabşagai V. B.

Bejee emkiees deeşe tabiza baina,

na. Kopiratiiviin kedəlməri- l beledkeke surguuliiin der- l MOPR ıjn yyriin daraga r Akaniin gegçe bol yyriin da songogdosoor keden ... odoo kyrtele kedəlməriəə baakanç jabuulaa ygei baina. Ene nəkərtə zokiko gazaraas kemzee abça, yyriin kedəlməriiigi saizaruulka çukala bolbo.

Buriaadiin.

Orosiin deerenki yzeliigi butacokiko

Agiin suurinii aradiin cengelde- ke baişanda 1933 onii janvaariin 1 ədər kinoo ba bygediin naadan bolson baika. Tere naadanda buriaaduud maşa olon baibaç naadaba ygei.

Juunda naadaba ygeib gebel. buriaaduudiin naadakajaa zabda- kadani Ceenter stoloovin kedəl- məriçən Vecoodskii ba tyynii aka bolko Vecoodskii gegçed busa nəkədəə udaridaza aliga taşan nerjeze tasa dyyren orozo əəsədiingəə „Mişaansk" taanca kiike zuura buriaaduudiigi „Kolo bologton oros kele medeke ygei sogtuunuud" geze zaka ugluu teeşe tylkibe. Iimede ede deeren- kiiçyydte zokiko gazaraas katuu kemzee abaka keregtei.

B.Z.D.

Kiliin caana

Germaaniiin gadaadiin bodolgo tukai giitleriin kelesen yge

Fraanca ba Poolşodo eris karşa yzelyyd

Berlin, 17 (T). Germaaniiin za- sagiin tyryy (reikskaancler) Giitler bol Loondon kotiin „Sendei prees" soninii təlaələgçətei kəərəldəkə- dəə, Germaaniiin gadaadiin bo- dolgo tukai əəriingəə sanamziigi ileryylbe. Giitleriin keleseni: „Eb- te amagalan ba aza tərəkiin zo- kimzotoi baidaliigi tokiooldluulan baiguulkiin uçaraa Germaani bo- lon byke delekein oroldon şiidke- ke ekin tyryynii probleeme bol- bol zebseg kuriaaka probleeme mən baina. Ene probleemiigi şiid- keke jabadaliin gol tələbəni Aan- glosaksoonton (Aangligermaanitan) ulasuudaas dulduidagdaka baina, jaagaad be gekede: tedener bol delekei deere negen jikeken cere- giigi koosondoni crotor zebsegiini kuriaagaad baina şuu".

Caaşadaa Giitleriin temdeglese- ni: **ygei bol Fraanca ulas Ger- maanitai adali boltoroo zebsegee kyriaaka, ygei bol Germaani ulas Fraancatai adali boltoroo zebse- gzeke josotoi.** Fraanciin tyrbilgyi zebsegzeze baisan deerees Versaa- liin geree biçegiigi şineer karaza yzeke zailaşagyi.

Giitler ɵol tus tusagaar ulasiin ajuulgyi baika jabadalani toirozo suusan gərənyydiin zebsegte ky- çenii ker kemzeenees ba mən tyy- nçelen dotoodiin keregselees ud- kalagdaka josotoi gebe. **„Germaa- niaas „gurim busaar" taşalza bai- guulagdasan Poolşiin koridoor (zabsar) bol gedergee Girmaani- daa bucaagdaka josotoi"** geze mən batalalcaba.

Caaşadaa Giitleriin keleseni: **Komuniisam tukai keregiigi ab- ça yzekede tere bol ganca negen ulas dotorki kədələən bişe dele- keidekinii kədələən mən, iime tələədəni gərən byken bol əəsəd əəsədiingəə yzemzeer temeceke josotoi.**

Ecesiin syylde medyylseni: Ger- maani ulas bol jamarç gərənəəs dutuu ygei kolooni gazariigi ke- regleze baisan tələədəə kolooni- toi bolkoos zaakanç arcaka ygei. Bi bol bygediin aşag tusiin tula Aanglitai negen kamta kədəlmə- riləkə sanaataib" gebe.

Zineeviin kooson jarildaanuud

Zeneeve, 17 (T). Odoo fevraa- li 10 nii ədər, zebseg kuriaaka konfereenciin tobçoondo konferee- nciin kedəlməriiin tuşaa Aangliiac zokioogdoson teseb'igi daguulan keleke jabadal dyyr be.

Daguulan kelelgenii j baca dunda fraanca-germaaniiin z 'doən kur- cadasani ilersen ba Germaaniiigi Itaali ulasaas əməərəbə

Zasedaaniiin ekin deere Ger- maaniiin tələələgçə Nadoolinii bolbol dekaabriiin 11-nii kəərəl- dəən bol, Germaani ulasiin kon- fireencede kabaadakiin nəkəcəl mən, tere kəərəldəənii udka bol Germaaniiin arcaşagyi barimtalsan platfoormo yzel mən.

Aangliiin tələələgçə Ideen ge- deg bol fraanca-germaaniiin zəril- dəənyydiin eris kurcadakiigi sa- maaruulan koişo tatakiin uçaraa ali ali taladani ygelelge kiikebe, aangliiin təsebiin tyryyn zyil ja- rildagdal ygei orkikiigi zəbşəə- bə.

Zineeviin şaşaldaanii abiaan dooguur buu zebsegiin təkəərəlgə ulam tyrgedeze baina.

Loondon, 17 (T). Aangliiin avi- aaca - baiguuulaltiin fiirmiigi eze- mdegçed bolbol şine janziin cere- giin airoplaanuudiigi byteeke za- kidal abababdi geze medeecebe: Zakidalça ba zakidaliin ilete jan- ziigi ton niuuca bailgana. Tiige- beç tus fiirme bol şine zakidaliigi gyicedkekiin uçaraa keden zuu- gaad kədəlməriçədiigi ababa. Fiir- me bol yiledberiiingee kyciigi 100 proceente kereglen kədəlmərilebə.

Airoplaan byteeke zavoodiin ezen Osvald Şoortiin medyylsenii josoor tyynii fiirme bol mənəə yjede amagalan cagiin jamarç yjees ilyyken zakidaltai bolood baina. Şoortiin fiirme bol niudanan zilde Japoonii zakidalaar airoplaan by- teeze ilgedeg baisan baigaa. Tus fiirme bol mənəə yjede səni ədər ygei kədəlmərilezə baina.

kapitaalta ulasuudiin finaansiin kriizis ulam unaza baina

Gərən gərənyyd altan məngənii standaartada bucaa bol Ameerkiin yri nekeltee aalidkagdana

Niy—iork, 17 (T). Respyybli- kiin yndesetenii klyyb dotor kel- sen yge dotoroo urida kada Am- eerikiin zasagiin tyryy baisan Gyyveriin kelseni: „zambuulin delekei bol ekonoomikiin (ediin zasagiin) dainii əmənə tulaza oçood baina". Gyyveriin batalam- ziin josoor ene dainaas arçalka zebseg bol altan məngənii jabuul- cada dakin bucaza oroko jabadal mən jumka. (Ameerikaas bişe gə- rənyyd altan məngənii jabuulcaas arcasan baina).

Gyyver bolbol, Ameerikada yri- tei gərənyyd əəsədiingəə məngən valiutiigi stabilizuulza (tog- tocotoi boldozo) ameerikiin baraa kudaldan abka jabadaliigi debzyy- lee bolni Ameerika ulas yri zee- liigi kəngədkəkiin zamda orono gekiice kelebe. „Yritei gərənyy- diin təlbəriiia çadabari ygeidesen deerees garzaç kyliceze yri—neke- beriee bagadkiita geze bidenees erilte kiikedeni, bide bol teryynii orondo manai baraagi ilangajaa kədəə azaliin ba busad baraagi kudaldan abagtii geze tede gərə- nyydte ujalgalan duridkaka bai- nabdi. Kerbee tede gərənyyd ene zamaar jabaka dura ygei bolni KAKŞ iin (ameerikijn) dotoodiin kycen bol əəsəd dotoroo izoliaa- calan kaagdakiin kereg teeşe abaaçana" geze Gyyner keleke zuuraa mənəə yjede Ameerika ulasiin əmənə, olon ulas kooron- diin karilcaa jabuulka bujuu ali ekonoomikiin dai kiike ene kojor zam baina gebe.

Soldaaduudta əgtəkə təlbəri korigdobo.

Pariiza, 17 (T). Aikabtar kynde finaansiin kriiziş tokiooldosonii ulamaas zasagiin gazar bol beel- giin ceregiin zarim soldaaduudta əgtədəg tələəsiigi 8 sara baiiza udaaruulsaniigaa eceste oroidoo əkəə boliko gesen togtool garga- ba.

Ene kemzee jabuulga bol olon poolkonuudiin dunda gemşel pro- teeste sonoskoko jabadalaar ugta- gdaba. Jabagan ceregiin poolko- nuudiin səldaaduud bol esergyy- ceke proteestiin tagtool gargaba, 7dugaar poolko 500 gar tabilga- taigaar proteeste-medyylge zokiozo ceregiin miniisterte ilgebe. Tyrıe nutagta 1700 soldaaduud baisanaa 1200 proteeste biçeze ilgebe.

Tokiogiin biirziin doroitol

Tokio, 17 (T). Fevraaliiin 14 nii ədərəəs Tokio kotiin biirzede do- roiton muudaka (paanika) ekilbe. Ene bol Manzuuriin gərəniigi (Manzan—go) tooko ygei geze Liige naacaas togtool gargancaar Japoonii san kyy olon ulasiin kabçalta izoliaacada orono kajaa geze aisanaas bolbo. Ynete caar- sanuudiin kudaldaanii cen 5,8 proceente uruugaa oroo.

Socialis məriicəəgi ergədkəkə jabadal ulam kəgzəzə baina

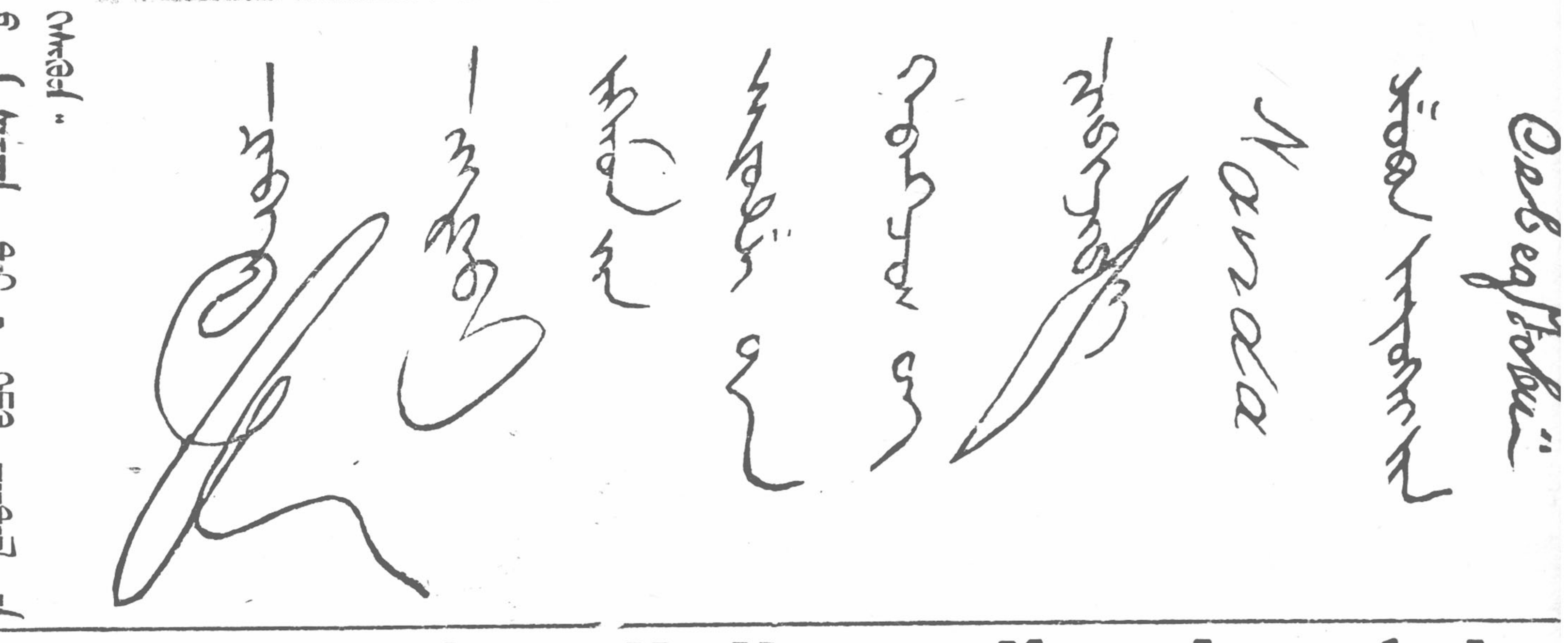
Angigyi socialiis bəlgəmiigi bai- guulka kojordoki taban ziliin tə- səbiin tyryyçiin ziliigi ugtakadaa, koto kədəənii kədəlməriçəd kolkoo- sçod ba azalçan niite bol, socialiis baiguulaltiin byke froontiigi daiçal- kii josoor kədəlmərilzə socialiis mə- riicəə ba gabşagaiçalgiigi aikabtar ergəər kereglezə, alibaa dutuu dundanuudaa jabuud dundani zasaza, kədəlməriçən kolkoosçonii ba azalçan aradiin erke baidaliigi saizaruulka ba sojol bolbosoroliin keregiigi ergədkəkə jabadaliigi, azal kereg deereni bejelyylke gol negen zorilgonuudiigi tabiaad yr- gelzelze baina.

Uçar enyyniigi bodoto deereni bejelyylze, keblel soninuud ba bişeç nom debteryydiigi olon nii- tiin dunda oloor taraaka jabadal- da kədəənii nam, komsomooliin kolkoosiin, gegeereliin emkinyyd ba tus geşyydiin zygees 1933 onii ekinees yysken, socialiis merii- cəəgi ergəər keregleze, tyynii yndeseer olon niitiigi proolitaa- riiin kurca zebseg bolko keblel soninoor dyyren kangaza, koto kədəənii byke baiguulaltanuudtai byrin tanilcuulka ba unşaka bi e- kedee sain bolkiin arga meetediigi olkiin tələə daiçalkii josoor orol- dozo baina geze cokom medegde- ke bolood baina.

Socialiis məriicəə ba gabşagai- çalgiigi şuud kereglеke jabada bolbol, manai namiin gol nege loozonii negen baika zuuraa, ene meetediigi socialiis baiguulaltiin byke salbarinuudta kereglеke ton çukala.

Respyybligiin təb, aimaguudiin təbyydte baigaa emkinyyd ba tus geşyydiin zygees deereki mee- tediigi kereglеze baisanaa ileryyl- sen jabadal tonç eceeken tokiool- dodog baina, ene asuudaliigi ma- nai kəd. kedəə biçegçed bol, ton nariaar şalgaza cag cagta yneni ba bişeç soninuudta tolilzo baika- ni zyitei geze sanagdana.

Z.C.

Mal azaliin tələə bolşoviig josoor temeceke

Agiin aimagiin Cagaan-Uuliin somonii „Mənkiin" neremzete kədəə azaliin arteel bol, əəsədiin-gəə maliin toogi oloşoruulan əskekiin tələə bolşoviig josoor temeceze çadasaniigaa tələə mal azaliin tukai aimagiin II dugaar kuraliin zygees şagnal ababa.

„Mənkiin" arteeliin maliin əsesən toogi abça yzebel: byke maluudani 1932 onii janvaari 1-de 3567 tologoi baisan ba mənəə 1933 onii ekinde kamta 3822 tologoi maltai bolson baiba. Enyygeer medeke tus arteel bolbol 1 zil dotoroo 255 tologoi mal əskeze oloson baina.

Mənəə byke maliini kool tezeel zaakanç dutamag bişe, maliingaa təl abka kampaaniin, yjede tərəsən maldaa idyylkiin tula 357 ceentnir əbəşə kadagalaad baina. Byke maluudiini jeriin Buriaad dalda baidag, tyynee jikeer dulaalza kokir debisesen ba bişeç dulaalka arganuudiigi kiisen baina. Odoo nege dulaan bairatai, tyyndeni 100 tologoi yker baina. Zygeer maliin dulaan bairiin barilgiigi gyicedkeze kyçe kyr-tesen ygei, uçarni bol, tus arteel ankandaa Boorziigontoin somonii baisanaa Cagaan-Uuliin somondo nyyze jireed saja təbkinəzə baisan baina. Gebeç mənəə tugaliin baira 1, morinii baira 1, koninii baira 1 iimenyyd barilganuudiigi bariza ba na.

Odoo yjede tus arteeliin geşyyd əəsediingəə əmçiin mededle nege zalum aduu (eme), nege ynee, 2 koninuudiigi (eme) ezemdeze baidag.

Mal azaliin tukai RSFSR-iin AKZ. BK (b) Namiin MK ba BMASSR-iin AKZ-iin tyykete tog-tooliigi kolkoosiingoo pravleeniiin geşyydiin suudal deere zəbleze, caaşani kolkoosiin bygede geşyy-diin kural ba yiledberiiin brigaa-duudiin kural deere delgerengiig-eer zəblən kelceze, kolkooscon by ende oilguulagdasan baina.

Deere durasagdasan tuiliin kariuusalgatai daabariigi bol-şoviigçolon gyicedkeze çadasanii tula aimagiin kuraliin zygees şagnal abagçad:

1. Dorzo Cedenii-BK (b) N-iin geşyyn, ygeitei çadaliin, mənə tus arteeliin tyryylegçe, arteelaa bolşoviig josoor udaridaza çadasan ba maliingaa too tologoigi olo-şoruulan əskekiin tələə gabşagai-gaar temeceze amzasaniini tula 20 meeter bəs əgtəbə.

2. Dorzo Damdinii-64 nasatai əbəgən, ygeitei çadaliin, mənəə tus arteeliin aduusa maliigi daag-ça (zivotnovood), malaa sainaar bailgaza, tyynii toogi oloşoruulan əskeke jabadalda idebkiteigeer temeceseniini tula 15 meetr bə-seər şangaba.

3. Zamijan Oodonii-ygeitei ça-daliin, mal azaliin brigadiir, udaarnig, maliin təliigi ykyylel ygei sainaar karaza abasan ba maliin karuulga karalgiigi sainaar bailgaza çadasanii tula 10 meetr bəsəər şagnagdaba.

4. Mənkə Ajuurzaniin- gazar tariaalangiin azaliin brigadiir, batraag, əngərəgçə zunii əbəsə-kuriaalgiin kampaaniigi gabşagai-gaar emkidkeze təsəbəə 104% gyicedkesen ba byke malaa erkim sain kool tezeeleer dutamag ygei kangasanii tula 10 meetr bəsəər şagnagdazai.

Iimenyyd kariuucalgata zyilyyd-iigi nam ba zasagiin əmənə gyi-cedkeze çadasaniini gerçe ene bolno.

Caaşani abaad yzebel: Mənkiin" arteel kabariingaa tarilgada dutuu ygei beledkeed baina. Tarilgiin təsəb 126 ga. batalan ababa, tari-lgiin-yiledberiiingee brigaadiigi emkidkebe, plyyg, seejalka, boronoi ba tarilgada jabaka moris, tyynii zəbşəg tonogiigi cəm brigaadtaa ilgaarilan daalgaza əgəbə, ilgasan morisoo mənəə yjede bultiini amindani ideelyylze baina. Taril-gadaa kereglegdeke yriseni bygede ceberlegdeed kadagalaatai baina. Apreeliin negende maşiina zebse-gəə şalgan yzekiin tula poolido garka jabadaliigi emkidkene tyyn-de ebderkei maşiina ba jərə du-tamag muu zyilyydiin baibal, tere maşiina bujuu keregsel ze-bsegiigi bejedee daaza abasan kyn kariuucaza, tarilgadaa garka kyrtel zasaz dutuu ygei zasaad baikiin ujalga əgtəsən baina.

Kabar tarilgiingaa kədəlməride idekiin tula 350 ceent. əbəse kadagalaad baina.

Tiin „Mənkiin" arteeliin bolşo-viig kədəlməriin erkim ziseegi bykə resqyypligiin kolkoosuud kalan abça socialiis mal azaliin tələə temeceke josotoi.

N. C-iin

Kolkoosuud bol bolşoviigiin baika josotoi

„Nam bol odoo kolkoosiin udaridalgiigi əəriingəə garta abka, kədəlməriiin kariuucalg[…] əərtəə tuşaan abka ba əəriingəə azaliigi erdem ba teeknigiin yndeseer urigşani jabu[…] keregte kolkooscondo tusalaka josotoi" **(Staalin)**

Kədəlməriiin kyçiigi emkidkeze çadaa ygei

Kori. Çisaaniin somonii ekin Çisaaniin „Kubiskaliin azal" geze arteeliin kədəlməriiin kyçenii em-kidkeligi şalgan yzesenii yre təb-çoor biçebel: ene arteel bol anka 1931 ondo togtoson, odoo 90 ər-kətə ailuud baina. Byke kədəl-məriçədni kamta 174 kyn, 1932 onii turşa dotor byke azaldaa 234 ulas kədəlmərilesən baika juma, tiigeed tedenii byke zildee olko josotoi azalta ədərni bol, kamta 84240 baikaad, araikan geze 22653 azalta ədər olozo çanada yldegçe 61587 azaliin ədərni ygei bolson baina.

Ene juun deerees boloob ge-bel, nege kynii saradaa oloson azaliin ədər 8 ba byke zildee 96 azalta ədər oloson baina.

Odoo byke azaldaa 73 kynyyd jabana, narai kyykedtei ekeneryyd 15, əbəçəntən 29 kyn ba 57 ky-nyyd jamarç azal ygei kooson tu-gal tuulmag ebkeze bariaad prav-leeniigi karaaza zoliboron zaiza jabakaas gadana əmçədəə bariza baisan malaas 41 kubi alaza ide-sen baina.

Deere dursagdasanii josoor ka-raza yzebel „Kubiskaliin azal" arteeliin dunda kədəlməriiin ky-çiigi zəbəər emkidkeze çadaa ygei tiimees azalgyi zoliborogçod olon, kolkoosiigi bekizyylkiin orondo, karin butargakiin tuilda kyrgeze baisan baina.

Azal ba kədəlməriəə muugaar emkidkesen, kolkooscunii dunda azaliin zuram sakilga ton muu tabigdasan baina.

Iime tula ene arteeliin dundiigi darui zasaza kəd[…] riiin kyçiigi zəbəər emki[…] jabadalda nutagiin nam k[…] mooliin emkinyyd ba kolk[…] idebkiten bolbol udaridan bərilagçə baika josotoi.

Tyynees gadana kolkoosii[…] kezyylke jabadalda saad u[…] dag angiin daisan niudar[…] diin sabataazatai əris tem[…] josotoi.

Uta çikete Ynegen, Ç[…]

Ezegyi jabadal yrgelzelseer.

Deede-Yde. Doodo Ilkiin so-monii „Mənkə azal" geze arteel bol, azakuin talaar bekizyylkiin tula jamarç kədəlməri bodoto deereni bejelyylsen ygei, karin byke azaldaa ezengyigeer kanda-ka jabadal tuiliin jikeer delgere-sen, enyynii şaltagaanaar keden eberte maluudni əkesən, keden adu moridni çonodo idyylbe. Pravleeniin zygees ene metiin keregte negeç kemzee absan ygei. Gadana kədəə azaliin eldeb ma-şiina zebsegyydiigi tuiliin muu-gaar ende tende ziberyylze keb-tyylne.

Azaliin emkidkel ba kədəlmə-riin byridkeliigi tuiliin sulaar ke-təlbərilənə. Byke zəəriin byridkel ton balar medegdeke, zarim ge-şyydiin kamtalsan malaa alaza idekedeni pravleeniin zygees ja-març kemzee abadag ygei.

Niite kolkooscodiin niitiin neb-tereliin kədəlməri ugta jabuulag-dadag ygei, iimeesni zarim kol-kooscodni uçar medeke ygeigees kolkoosoos zugadan garasa[…] badaluud neliied olon baina.

Iigeze sandaraza baisan k[…] siigi karaza baigaa nutagiin[…] zəbləliin emkinyyd juu […] bainab? Darui kemzee abka[…] çukala baina.

Aj[…]

KƏDƏƏ BIÇEGÇEDIIN BIÇEGYYDEE[…]

Zəbləliin tyryy Cebegzab Ajandain angiin daisanuudtai guibaldaza baina[…]

Deede Yde. Doodo Ilkiin so-monii zəbləliin tyryylegçe ba namiin kandidaat Cebegzab Ajan-dain gegçe caşaantaniii ylegdel Gyrezab Cebegiin ba mən əeriin-gəə nagaca angiin daisan Ceren-dorzo Badmiin gegçedtei kolboon-baina.

Gyrezab bol urid 1918 onii yjede Semeoonoviin otriaadta jabasanaas gadana, 1930 ondo niudargaçuud geeçet geze ygeitei dunda çadaltaniigi çusa askaratala cokizo, çusiigini uulgaad, ene keregeni medegdeze 1 zilde kin-danda suuka ba 3 ziliin kugacaa-da gemtən geze toologdokoor şiidkegdesen baina.

Cerendorzo bolbol kaarta ba eldeb naimaa aralzaa kiize arad zoniigi məlzədəgiin tula, 1928 ondo erkee kasagdasan atala, odoo arga mekeer erkee absan etegeed.

Odoo yjede Cebegzab Ajandain bolbol C. D. Badmiin gegçiigi krestkoomiin tyryylegçe ba so-monii zəbləliin tyryylegçiin oro-logçod oruulaad, zəbləliin tama-ga gartani əgəəd baina.

Zəbləliin albanda angiin daisan etegeediigi tərəliin erkeer oru[…] baisan namiin geşyynde […] kemzee abka keregtei.

Gaikagça n[…]

Ydiin somonii sain duranii emkinyyd kədəlməri kiine ygei

Kori. Ydiin somonii sain duranii emki baiguulganuud cəm jamarç kədəlməri kiine ygei. Iimees kol-koosçon ba azalça olon təmən bol ene emki baiguulganuudiin jamarç zorilgotoi, juunii tula bai-dagiigi medeke ygei deerees ene emkinyydiin geşyyn bolzo ogto orodog ygei.

Burkangyiçyyd, agaar zain bəlgəm, ulaan kereesen ba yseg biçeg medeke ygeigi usadkaka g. z. yyryyd bolbol 1931 onoos ene 1933 on kyrtele jamarç kədəl-meri jabuulaa ygei.

Somonii zəbləl, nutagiin nam, komsomooliin yyryyd bol sain duranii emkinyydiin kədəlməriiin iime baidaltai baikada, ankaralaa baakanç tabidag ygei, amagalan suuza baina.

Sain duranii emkinyydiin kə-delmeriigi keregseel ygei un[…] çadta zokiko keseelte yr[…] emkinyydiin kədəlməriigi […] kanaa sergeeke keregtei.

Komsomool[…]

Arig ceberiigi sakikiin yyskel kiibe[…]

Mukar Şiber. Cuulgiin somonii Tegniin adagiin gurban kamtiin azaluud, arig ceberiigi sakikiin tula nege nege baani baiguulza baina. Gadana arig ceberiigi ke-çeneen sakiza baisaniigi şalgaza baikiin tula ail byri 5 konog by-kende jabaza baika komi[…] songogdobo.

Enyynees gadana, ulaan b[…] baiguulza, arig ceberiigi sak[…] tukai jarildaa emkidkeze b[…]

Da[…]

BMASSR iin 10 dugaar oido beledkeke beledkeliigi gabşagai kurdabçalalaar jabuulajaa.

1933 onii ijyyliin 10 da Buri-aad Mongoliin Avtonoomito soca-liis soveed respyyblikiin 10 du-gaar oi bolko angiin daisanuud-tai cag yrgelze bə edər byri tə-məcesən temeceliin 10 zil ilalta jiketei socaliis baiguulalta kiisenii ba komuniis namiin jərənkii şu-gamiin tug bolko Leniniismede ynən şudarguugaar kədəlmərilsə-nii 10 zil gylcənə.

Ene 10 zil dotor manai BMA-SSR bol kapitaalta etegeediin yle-gdelyyd bolko niudargaçuud, no-jod ba lamanariigi cag yrgelze ba guibalta ygei dobtolon baiza, ma-nai jikeeken zəblelte oronii nege kubini bolon kegzən əsəzə baina. Urida kozomdon kocoroson azalça olon təmən bolbol, tede melzeg-çediin ediin zasagiin ba ojuun sedkeliin daraltanuudiigi alkam alkamaar zəbkən ebdekees gadana basa yynteigee negen kamta soca-liis baiguulaltiigi urida yzegdee ygei kurdabçalalaar delgereer er-kileze baina.

Urida kaanta zasag, kapitaaltan, niudargaçuud, nojod ba lamanarta daralagdaza baisan BMASSR iin ergən azalça olon təmən bolbol, zəblelte ulasiin kədəlmərte an-giin udaridalga doro namiin Lee-ninii yndesenii bodolgiigi yndese bolgozo, aza akuin ba sojol ge-zeerkiin talaar aguu jikeer deb-şeke arga bolzoi.

Anka tyryyn togtoson cagaas koişo anglingaa zorilgonuudiin josoor, yndesənyydiin əəsediin-gəə durar aas ulas bolzo suuka byrin erkiigi əeriingəə yndesenii bodolgiin yndese bolgozo tabisan komuniis namiin udaridalgaar, eni uridiin yndesenii daralalta usadkag-dasan, SSSR dotor suuza baigaa byke araduudiin azalça olon tə-menii aka dyygiin josoor kamta-ran kədəlmərileke ba internaca-naaliin josoor nəgedeke jabada-liin suuri tobigdasan baina.

Leeniinii namiin jərənkii şuga-miigi bodoto baidal deere cag yr-gelze ba guibalta ygei bejelyylze baisanaa yndese bolgozo, BMA-SSR bol kozomdon kocoroson oron baisanaa zəblelte ulasiin ty-ryylen jabasan kubiinuudiin nege-ni bolbo.

Zəblelte ulasiin əeriingəə so-caliis baiguulaltiin kədəlmeriin tabanziliin aguu jikeeken təsəbiigi gyicedkeed, kojordugaar tabanzil-de angigyi socaliis bəlgəmiigi baiguulka jabadalda orood baika-da, BMASSR iin ergən azalça olon təmən bolbol tyryyçiingee 10 dugaar oigi josolon sain ədər-ləkəə baina.

BMASSR iin 10 ziliin oido be-ledkeke ba bodoto sain ədərlel-giigi əngərgəkə jabadaluud bol-bol tyykete kereg men tula na-miin jərənkii şugam ba kojordu-gaar tabanziliin tyryyçiin zilde Buriaad orondo socaliis baigu-ulalta baiguulkiin aguu jikeeken zorilgonuudiigi bejelyylkiin tələə temeceke temecel bolon oroniigoo bejee kamagaalaka çadabariigi bekizyylke zorilgotoi nigta kol-bootoi baika josotoi.

BMASSR iin 10 dugaar oigi sain ədərlekə cag kyrtele oroi 5 sara yldəbe.

Byke aimagiin təbyyd, toskon suurinuud, kolkoosuud ba sovkoo-suudta kotodo yiledberiin oro-nuud ba alban gazaruudta kədəl-məriçən ba kolkoosçon olon tə-mənii zaabol kabaaduulza zəb-ləl, nam, yiledberiçenii ebtelyyd, komsomool ba busa niitiin emki baiguulganuudiin tələələgçənerees byridesen oigi əngərgəkə komi-suudiigi emkidkeke keregtei.

Byke oigi əngərgəkə komiisuud bolbol naribçalan zokiooson təsə-byydiingee josoor beledkeke kə-dəlməride oroko ba təsəbyydee kuraluud deere tabiza kelcyylke josotoi.

Yiledberiin oron, kolkoos, sov-koos ba tasaguud bolbol 10 ziliin oido beledkeke ba tyyniigi sain ədərləlgiin jərənkii təsəbte nigta kolbootolgoor sain ədərlelgiigi əəsediingəə beledkeke ba əngər-gəkiin tukaida bodoto kereg deere erkileke keregseluudiigi darui tələblən zokioogood, azalça olon təmənii kelceen deere tabika jo-sotoi.

BMASSR-iin 10 dugaar oigi sain ədərləkiin tukai tuskai iledkelyyd ba jarildaanuudiigi tabisan olon niitiin cuglaanuud miitingnyyd ba ydəşenyydiigi ə n g ə r g ə k ə: kolkooscon ba əmçiin azaltan by-kenii nutagiin komiisiin todo daalgabarinuudiigi bejedee daaza abkiin tula oido b e l e d k e k e byke beledkeliin kədəlmeride k ə d ə l m ə r i ç ə n, kolkoos-con ba azalça olon təmenii idebki yyskeliigi ton jikeer kegzyylke, yiledberiin oron, kolkoos sovkoos byride oigi sain ədərloke jabadal-da nutagiin kubiskaliin turşalga baiguulaltiin dyngyy-diini SSSR ba delekein prolitaa-riin kubisaliin jeronkii zorilgo nuudtai kolbootoogoor byrin tə-gəsəər karuulagdaza baikiin tula oigi sain ədərləlgədə ton jike idebki yyskel ba byteeciin zydke-məiigi kamtaruulka zamaar beled-keliin kədəlmeride ərgən olon təmən kədəlməriçən kolkoosçon elsyylgeke josotoi.

Yiledberiin təsəbyydiigi gyiced-keke, byteesen edlelyydiin çanar saizaruulka əeriin ynigi kimda-ruulka g.z, zorilgotoi BMASSR-iin 10 dudaar oin neremzete gabşagai ba bygsiiriin brigaadannud erkim gabşagaiçuudaas yiledberiin oron yiledberiin tasaguud kolkoos, sov-koos byride emkidkegdeke josotoi, Negen talaas oido beledkeke jabadalda tus tus yiledberiin oro-nuud, kolkoos ba sovkoosuudiin koorondo meriicəə ba gabşagai-çalalga yyskeke, negəə talaas, erki-legdeze baigaa beledkeliin kədəlmə riin byke turşalgiigi ylemze ər-gənəər keregleze, tus kədəlmə-riigi ton erkim zergiin niitiin sinzetel bolgokiin tula kebləl so-niniigi damzuulan ərgən olon kədəlməriçen kədəə biçegçediigi kamaaduulan baiza sain ədərləl-gədə beledkeke jabadaliin bodto kereg deere erkilegdeke bykii kə-dəlməriigi keblel sonindo cag yrgəlze toliiko jabadaliigi emkid-keke keregtei.

Aimagiin ba kotiin emki bai-guulganuud bolbol yiledberiin oron, kolkoos, sovkoos MTS, MSS surguli, emnelgiin oron g.z. by-ride 10 ziliin kugacaa dotor bai-gulalta kiisenii dyngyydiigi ta-ridkeke jabadalda darulkanaa oro-ko ba enyynteigee zerge 193[…] baiguulaltiin perspegtiviin […] zokioogood, gyicedkegdesen[…] gyicedkegdeke josotoi zorilg[…] diigi ile todoor olondo yz[…] jabadaliigi emkidkeze, eden[…] toiruulan zəbləliin olon ni[…] elsyylen tataka josotoi. K[…] nutaguud ba yiledberiin oron[…] ta kədəlməriçen erkim sa[…] emkidkeze, narizuulza baiza[…] şilen olko koonkursanuudii[…] kai zokioogdoson marşruudii[…] soor byke kədəlmərinyydiin t[…] emkidkeke.

Gancala, emki baiguulga, […] gazar, tyryylen jabasan kəde[…] rigən kolkoosçon byriin […] beledkeke jabadalda beki zori[…] goor ədər byri kədəlmer[…] baibalani socialiis baiguulga […] yiledberiin təsəbyydiigi ilyy[…] len gyicedkeke keregte Bu[…] oronii byke azalçanii idebki ko[…] ziigi erkim ylyy çadaka baina[…] Ene uçar bol kojordugaar ta[…] zilde angigyi socialiis bə[…] baiguulkiin tələə temeceze b[…] nii erkim gereçe ba Buriaad […] goliin respyybligiigi caşadaa[…] kizyylkiin erkim nəkecel boli[…] Kyr[…]

Redaagtor S. Şirab[…]